

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΩΝ – ΣΥΝΤΗΡΗΤΩΝ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

.....

Ταχ. Δ/ση: Νικολάου Πλαστήρα 65, Θεσσαλονίκη

Ταχ. Κώδικας: 54250

Πληροφορίες: Βασιλειάδου Αθηνά, γενική γραμματέας

Τηλέφωνο: 6932248158

e-mail: ecclesiasticalrelics@gmail.com

02/06/2021

Θέμα: Σχετικά με την γνωστική επάρκεια των πτυχιούχων των Προγραμμάτων Διαχείρισης Εκκλησιαστικών Κειμηλίων των Ανώτατων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών στο αντικείμενο της Επιστήμης της Συντήρησης.

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι άγιοι Αρχιερείς της Εκκλησίας της Ελλάδος και Εντιμότατοι Άρχοντες της Πατρίδας μας,

Περιήλθαν σε γνώση μας έγγραφα του κ. Παναγιώτη Καλδή, Πρυτάνεως του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (ΠΑΔΑ) και του κ. Γεωργίου Παναγιάρη, Καθηγητή και Προέδρου του Τμήματος Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης (ΣΑΕΤ) του ΠΑΔΑ, σύμφωνα με τα οποία ως πτυχιούχοι του προγράμματος ΔΕΚ των ΑΕΑ δεν διαθέτουμε τα γνωστικά προαπαιτούμενα για το επάγγελμα του συντηρητή/τριας αρχαιοτήτων και έργων τέχνης, το οποίο ασκούν οι πτυχιούχοι του τμήματος ΣΑΕΤ του ΠΑΔΑ.

Η προσέγγισή μας δεν είναι συγκρουσιακή και δεν θα μπορούσε άλλωστε να είναι, καθώς αυτό δεν αρμόζει στο εκκλησιαστικό ήθος και φρόνημα που γνωρίσαμε από τους ακαδημαϊκούς δασκάλους μας. Σε καμία περίπτωση δεν παραθεωρούμε την τεράστια συμβολή των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, οργανισμών ή επιστημόνων με δεκαετίες προσφοράς ειδικά στην Επιστήμη της Συντήρησης. Σκοπός μας είναι όμως να τοποθετήσουμε τα πράγματα στην ορθή τους βάση και πάνω απ' όλα στην ηθική προοπτική της πραγματικότητας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων που μάς αναγνωρίζονται από το Σύνταγμα, όπως το δικαίωμα στην εργασία και την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς μας.

Γι' αυτό το λόγο Σας παρακαλούμε πολύ, προκειμένου να σχηματίσετε μία πλήρη εικόνα, ώστε να αποφασίσετε δίκαια για την τύχη μας σχετικά με το επαγγελματικό μέλλον μας, να λάβετε υπόψη σας τα εξής:

1. Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 3 του ν. 3432/2006, το ΥΠΑΙΘ δεν καθόρισε ποτέ για τα δεύτερα προγράμματα τη μισθολογική κατηγορία ΠΕ, ώστε να αποκτήσουν οι απόφοιτοι τα επαγγελματικά δικαιώματα και μέχρι σήμερα αναρωτιόμαστε ποιος είναι υπόλογος γι' αυτό.

2. Η Εκκλησία της Ελλάδος ζήτησε (έγγραφα ΔΙΣ 610/13.2.2018, 4512/8.10.2018 και 4068/7.10.2020) να διευρυνθεί το άρθρο 17 παρ. 4, ώστε οι απόφοιτοι των δευτέρων προγραμμάτων των ΑΕΑ να μπορούν να εργαστούν και εκτός Ορθόδοξης Εκκλησίας, όπου επίσης αντικείμενο ενασχόλησής τους θα είναι τα εκκλησιαστικά Κειμήλια. Το ΥΠΑΙΘ μέχρι σήμερα δεν απάντησε.

3. Η προσέγγισή μας αναφορικά με το αίτημα που διατυπώνουμε για την αναγνώριση των επαγγελματικών μας δικαιωμάτων ως πτυχιούχοι των προγραμμάτων Δ.Ε.Κ. εδράζεται στο είδος της παρεχόμενης εκπαίδευσης, που απορρέει από το πρόγραμμα σπουδών μας.

α) Το περιεχόμενο σπουδών του προγράμματος “Διαχείριση Εκκλησιαστικών Κειμηλίων” των Ανώτατων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών, είναι τετραετούς φοίτησης, **όπως όλων των ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης της χώρας και αντιστοιχεί σε 240 ECTS συν την εκπόνηση πτυχιακής εργασίας που αντιστοιχεί σε επιπλέον 10 ECTS**. Στα οκτώ εξάμηνα των σπουδών οι φοιτητές/τριες διδάσκονται μαθήματα συντήρησης αρχαιοτήτων και έργων τέχνης (συντήρησης κεραμικού, μετάλλου, ψηφιδωτού, τοιχογραφίας, ξυλόγλυπτου, ζωγραφικών έργων, χαρτιού, μικροτεχνιών, γυαλιού και vitro, υφάσματος, γλυπτού και λίθου), χημείας των υλικών κατασκευής και των υλικών συντήρησης των πολιτιστικών αγαθών, φυσικοχημικών μεθόδων διάγνωσης και ενόργανης ανάλυσης, τεκμηρίωσης, καταγραφής, αποτύπωσης και διαχείρισης των έργων τέχνης. Διδάσκονται επίσης μαθήματα αρχαιολογίας και ιστορίας της τέχνης. Από τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι οι σπουδές, **επικεντρώνονται στην κατάρτιση των φοιτητών/τριών στο γνωστικό αντικείμενο της συντήρησης πολιτιστικών αγαθών (αρχαιότητες και έργα τέχνης) και ειδικότερα εκκλησιαστικών κειμηλίων (π.χ. οι πτυχιακές εργασίες σχετίζονται με ιερά θέματα/αντικείμενα-κειμήλια, που προέρχονται από Ιερούς Ναούς και Ιερές Μονές).**

β) Με την ολοκλήρωση των σπουδών, ο πτυχιούχος του Προγράμματος Δ.Ε.Κ. λαμβάνει «**Παράρτημα Διπλώματος**», το οποίο έχει συνταχθεί σύμφωνα με το υπόδειγμα που ανέπτυξε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο της Ευρώπης και η UNESCO/CEPES, με στόχο την παροχή πληροφόρησης για τη φύση, το επίπεδο, το υπόβαθρο και το περιεχόμενο του καθεστώτος των σπουδών που ολοκληρώθηκαν με επιτυχία. Σε αυτό περιγράφονται οι ικανότητες που αποκτήθηκαν **και αφορούν ρητώς στις διαδικασίες και πρακτικές συντήρησης, όπως αυτές της διαχείρισης, αναγνώρισης, έρευνας, αξιολόγησης, διάγνωσης, τεκμηρίωσης, αποτύπωσης, αποκατάστασης και διατήρησης** κειμηλίων και αντικειμένων πολιτισμού, τα περισσότερα εκ των οποίων, όπως είναι γνωστό στην πατρίδα μας, ανήκουν στον Ορθόδοξο Πολιτισμό.

γ) Από το 2013 το Υπουργείο Εργασίας μέσω του Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π) έχει καταχωρημένα λεπτομερώς στο Μητρώο του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων (Ε.Π.Π.) το σύνολο των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων των αποφοίτων των προγραμμάτων Δ.Ε.Κ. των Α.Ε.Α. **που απορρέουν από τις σπουδές τους, αναγνωρίζοντας έτσι ρητώς και ειδικώς ότι μπορούν «να αναλαμβάνουν την ολοκληρωμένη μελέτη και συντήρηση»**

αντικειμένων πολιτισμού, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων είναι τα εκκλησιαστικά κειμήλια. Σημειωτέον ότι αυτή η αναγνώριση που παρέχει ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π ισχύει έναντι της Ελλάδος και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σημειώνεται ότι δεν έχει αποφανθεί μέχρι σήμερα η Δικαιοσύνη πως δεν είναι σύνομη η περιγραφή των προσόντων που έχουν καταχωρηθεί από τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. για το πτυχίο του Προγράμματος ΔΕΚ της ΑΕΑΘ στο Μητρώο του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων (Ε.Π.Π.), σύμφωνα με την οποία αναφέρεται για τους αποφοίτους η δυνατότητα διενέργειας συντήρησης εκκλησιαστικών κειμηλίων, τα οποία εντάσσονται στα πολιτιστικά αγαθά που προέρχονται από Ιερούς Ναούς και Ιερές Μονές.

Συμπέρασμα: Με βάση το «Παράρτημα Διπλώματος», την αναλυτική βαθμολογία και την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., πολλοί συνάδελφοι πτυχιούχοι των προγραμμάτων Δ.Ε.Κ. ήδη **εργάζονται νόμιμα σε αρκετές χώρες** της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και σε χώρες εκτός αυτής, όπως το Ηνωμένο Βασίλειο και η Τουρκία, ως συντηρητές έργων τέχνης. Αναρωτιόμαστε για ποιο λόγο οι οργανισμοί αυτοί (ιδιωτικοί και δημόσιοι, όπως μουσεία, ιδιώτες συλλέκτες κ.λπ.), που απασχολούν τους συναδέλφους μας, να αποδέχονται τα ουσιαστικά και τυπικά προσόντα μας και όχι η δική μας πατρίδα. Άραγε παραβλέπουν τις διεθνείς χάρτες που καθορίζουν τα προσόντα των επαγγελματιών συντηρητών; Προφανώς και όχι, καθώς εξετάζοντας τις προϋποθέσεις που θέτουν οι διεθνείς οργανισμοί για την εκπαίδευση των Συντηρητών, διαπιστώνεται ότι το γνωστικό αντικείμενο της επιστήμης της συντήρησης καλύπτεται και διδάσκεται με επάρκεια στα προγράμματα Δ.Ε.Κ. των ΑΕΑ.

4. Ορθώς επισημαίνεται ότι, για την αναγνώριση ενός προγράμματος σπουδών ως κατάλληλου για την κατάρτιση και εκπαίδευση Συντηρητών απαιτείται η πλήρωση των προϋποθέσεων που ορίζονται από τους διεθνείς οργανισμούς συντήρησης και οι οποίες εκφράζονται από τα αντίστοιχα εγκεκριμένα κείμενα. Συνεπώς, ανατρέχοντας σε αυτά αφενός στο κείμενο της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Οργανισμών Συντήρησης **E.C.C.O. «Professional Guidelines III»** και αφετέρου στο πρώτο και πιο θεμελιώδες κείμενο **«Ορισμός του Επαγγέλματος του Συντηρητή»** που υποβλήθηκε στο ICCROM το 1978 και παρουσιάστηκε στην τελική του μορφή στη Συνάντηση της Κοπεγχάγης το 1984, στο κεφάλαιο 5. «Εκπαίδευση και μόρφωση του Συντηρητή» παρ. 5.3 διαπιστώνεται ότι το πρόγραμμα σπουδών του Προγράμματος Διαχείρισης Εκκλησιαστικών Κειμηλίων περιλαμβάνει όλα τα γνωστικά αντικείμενα που ορίζονται σε αυτό και συγκεκριμένα:

- Ιστορία της τέχνης
- Μεθόδους έρευνας και τεκμηρίωσης
- Γνώση τεχνολογίας υλικών
- Θεωρία και αρχές (ηθική) της συντήρησης
- Ιστορία και τεχνολογία της συντήρησης
- Χημεία, βιολογία και φυσική της διαδικασίας της φθοράς και των μεθόδων συντήρησης.

Αναφέρουμε **ενδεικτικά ορισμένα** μαθήματα που διδάσκονται βάση του προγράμματος σπουδών και σχετίζονται ευθέως με τα παραπάνω γνωστικά αντικείμενα:

- “Ιστορία της τέχνης της Ανατολής” Α’ εξάμηνο
- “Ιστορία της τέχνης της Δύσεως” Α’ εξάμηνο
- “Η Χριστιανική Τέχνη στην Ελλάδα (Νεωτέρα Περίοδος)” ΣΤ’ εξάμηνο
- “Μέθοδοι Αποτύπωσης και Τεκμηρίωσης Κειμηλίων” Ε’ εξάμηνο
- “Μνημειακή Τοπογραφία και Αποτύπωση” Ε’ εξάμηνο
- “Τεχνικές Ψηφιοποίησης Μνημείων και Κειμηλίων” Ζ’ εξάμηνο
- “Επιστήμη και Τεχνολογία υλικών κατασκευής” Β’ εξάμηνο
- “Υλικά επέμβασης και αποκατάστασης (Τεχνολογία Συντήρησης Κειμηλίων)” Β’ εξάμηνο

“Υλικά και τεχνικές κατασκευής βιβλίων” Ζ’ εξάμηνο
“Εκκλησιολογία και ηθική της αποκατάστασης Κειμηλίων” Δ’ εξάμηνο
“Διάγνωση – Ιστορική αξιολόγηση και συντήρηση έργων τέχνης” ΣΤ’ εξάμηνο
“Χημεία Συντήρησης Κειμηλίων Ι” Δ’ εξάμηνο
“Χημεία Συντήρησης Κειμηλίων ΙΙ” ΣΤ’ εξάμηνο
“Στοιχεία Βιολογίας και Αρχές Βιοδιάβρωσης” ΣΤ’ εξάμηνο
“Φυσικοχημικές Μέθοδοι Διάγνωσης Εκκλησιαστικών Κειμηλίων Ι” Ε’ εξάμηνο
“Φυσικοχημικές Μέθοδοι Διάγνωσης Εκκλησιαστικών Κειμηλίων ΙΙ” ΣΤ’ εξάμηνο
“Συντήρηση Ξυλόγλυπτων Κειμηλίων Ι” ΣΤ’ εξάμηνο
“Συντήρηση Βιβλίων κωδίκων εγγράφων” Ζ’ εξάμηνο
“Συντήρηση Υφασμάτων - Αμφίων” Η’ εξάμηνο
“Συντήρηση Λατρευτικών Μεταλλικών Αντικειμένων” Η’ εξάμηνο
“Συντήρηση Ψηφιδωτών, Γυαλιού, Vitro” Η’ εξάμηνο
“Συντήρηση γλυπτών και μαρμάρινων μνημείων” Η’ εξάμηνο
“Παθολογία και αντιμετώπιση ανεπιτυχών προγενέστερων επεμβάσεων Συντήρησης και Αποκατάστασης Κειμηλίων” Ζ’ εξάμηνο

Αποτελέσματα σύγκρισης προδιαγραφών εκπαίδευσης Διεθνών Οργανισμών & Προγραμμάτων σπουδών Διαχείρισης Εκκλησιαστικών Κειμηλίων:

α) Το πρόγραμμα σπουδών Δ.Ε.Κ. περιέχει σαφώς μαθήματα που αφορούν στη συντήρηση κειμηλίων και μάλιστα ώρες πολλές. **Ενδεικτικά** αναφέρουμε 38 ώρες Χημείας: [χημείας των υλικών κατασκευής των πολιτιστικών αγαθών και των υλικών συντήρησής τους και αναλυτικής χημείας και φυσικοχημείας (16 ώρες εργαστήρια και 22 ώρες θεωρία), οι οποίες είναι πολύ περισσότερες από κάθε άλλο πρόγραμμα συντήρησης] 59 ώρες μαθημάτων συντήρησης (36 ώρες εργαστηρίου και 23 ώρες θεωρία στη συντήρηση του κάθε υλικού) κλπ. Δεδομένου του ότι οι Α.Ε.Α. ιδρύθηκαν ως Πανεπιστήμια εξ αρχής και τα προγράμματα σπουδών δεν προέρχονται από μετεξέλιξη προγραμμάτων σπουδών επιπέδου Τ.Ε.Ι, περιέχουν πολλές ώρες θεωρητικής κατάρτησης στα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα, περιεχόμενα της συντήρησης.

β) Ο όγκος και το είδος των μαθημάτων που διδάσκονται σε θεωρητικό αλλά και πρακτικό επίπεδο και αφορούν το γνωστικό αντικείμενο της Επιστήμης της Συντήρησης, καθώς πληροί τις προϋποθέσεις που θέτουν τα διεθνή κείμενα, εκ των πραγμάτων δεν μπορεί να θεωρείται “εισαγωγικής φύσεως”. Προς επίρρωση της υψηλότερης επιστημονικής στάθμης των πτυχιούχων των Προγραμμάτων Δ.Ε.Κ. αναφέρουμε ότι ένα ποσοστό περίπου της τάξεως του 40% έχουν ολοκληρώσει ή ολοκληρώνουν με επιτυχία μεταπτυχιακές σπουδές στο αυτό αντικείμενο της συντήρησης των πολιτιστικών αγαθών ή σε κάποιο ομοειδές αντικείμενο διάγνωσης, μουσειολογίας ή αρχαιολογίας. Ορισμένοι δε είναι και υποψήφιοι διδάκτορες.

γ) Επίσης, στην παράγραφο 5.3 του κειμένου της Κοπεγχάγης αναφέρεται ότι «*Η εκπαίδευση θα πρέπει να ολοκληρώνεται με μία γραπτή μελέτη ή διπλωματική εργασία και να αναγνωρίζεται ως ισότιμη ενός πανεπιστημιακού πτυχίου*». Φυσικά, και αυτές οι προϋποθέσεις καλύπτονται καθώς για τη λήψη του πτυχίου απαραίτητη είναι η εκπόνηση γραπτής **πτυχιακής εργασίας που αντιστοιχεί σε επιπλέον 10 ECTS**. Ακόμα, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 ν. 3432/2006 «*οι Α.Ε.Α. χορηγούν πτυχία ισότιμα με εκείνα της Ανώτατης Εκπαίδευσης*».

δ) Βέβαια εκτός των μαθημάτων που αφορούν στο γνωστικό αντικείμενο της επιστήμης της συντήρησης στα πλαίσια του προγράμματος σπουδών, διδάσκονται **επιπλέον** και μαθήματα θεολογικού περιεχομένου με σκοπό την εκπλήρωση της αποστολής τους που είναι επίσης το να «*...καταστήσουν τους φοιτητές τους κοινωνούς των αξιών της Ορθόδοξης Πίστεως και του Χριστιανισμού...*» άρθρο 3 παρ. 3 ν. 3432/2006.

Η βασική διαφορά στο πρόγραμμα σπουδών ενός Συντηρητή ειδικώς εκκλησιαστικών κειμηλίων με τεχνογνωσία θεωρητική και πρακτική αποκατάστασης και ενός Συντηρητή γενικώς έργων Τέχνης είναι ακριβώς αυτές οι θεολογικές-εκκλησιαστικές προϋποθέσεις. Π.χ. ένας Συντηρητής εκκλησιαστικών κειμηλίων δεν θα έβαζε ποτέ τον ηλεκτρονικό υπολογιστή πάνω στον Πανάγιο Τάφο (ο οποίος σημειωτέον έσβηνε!). Ούτε ένας Συντηρητής εκκλησιαστικών κειμηλίων θα αποκαθιστούσε ένα ιερό κειμήλιο, τραγουδώντας ή ακούγοντας μουσική. Παρόμοια συμβαίνει και με έναν απόφοιτο της Σχολής Καλών Τεχνών και έναν απόφοιτο μιας Σχολής Αγιογραφίας. Ο πρώτος ως Καλλιτέχνης δεν έχει κανέναν ενδοιασμό να ζωγραφήσει κάτι γυμνό, είναι στο πλαίσιο των μαθημάτων, της ειδίκευσης και εν γένει της φιλοσοφίας της Σχολής του, ενώ ο δεύτερος ως Τεχνίτης εκκλησιαστικών-ιερών θεμάτων/αντικειμένων δεν θα μπορούσε να το κάνει αυτό ποτέ, αφού τα μαθήματά του, εκτός από τεχνικής, είναι λόγω της εξειδικεύσεώς του και θεολογικής φύσεως και συνδυάζονται και με μια επιπλέον εκκλησιαστική παιδεία, ήθος και εν γένει προετοιμασία φύσεως πνευματικής.

Η αποκατάσταση ενός ιερού κειμηλίου προϋποθέτει διαφορετικό εξοπλισμό (θεολογικό-εκκλησιαστικό) και προετοιμασία (πνευματική) από την αποκατάσταση ενός οποιουδήποτε μη ιερού αντικειμένου. Η άποψη του κ. Γεωργίου Παναγιάρη ότι *«Δεν είναι προαπαιτούμενο οι «θεολογικές προϋποθέσεις» για να συντηρήσει κανείς τα ψηφιδωτά της Μονής Δαφνίου. Είτε συντηρεί αυτά είτε τον Παρθενώνα είναι η ίδια δεοντολογία που ακολουθεί και ο γιατρός ανεξάρτητα αν ο ασθενής είναι Εβραίος ή Οθωμανός»* δεν αποδίδει επακριβώς την πραγματικότητα. Η ιατρική επιστήμη δεν έχει διάκριση θρησκευματος. Η επιστήμη της Συντήρησης Εκκλησιαστικών Κειμηλίων, τα οποία είναι καρπός δημιουργίας από θρησκευτική πίστη των καλλιτεχνών ιερών θεμάτων/αντικειμένων οφείλει να κάνει αυτήν τη διάκριση, διότι κάθε ιερό θέμα/αντικείμενο εκφράζει την πίστη του καλλιτέχνη του. Επομένως, ο ορθόδοξος χριστιανός συντηρητής εκκλησιαστικού κειμηλίου, το οποίο μετά από αιώνες θα αποκαταστήσει με την τεχνογνωσία που έχει, οφείλει να έχει αντίστοιχα την ίδια πίστη με τον ορθόδοξο χριστιανό καλλιτέχνη που το κατασκεύασε αποδίδοντας λατρεία στον Τριαδικό Θεό. Με άλλα λόγια, η δημιουργία ενός ιερού αντικειμένου είναι αποτέλεσμα πίστης και τεχνογνωσίας και όχι τεχνογνωσίας χωρίς πίστη. Ανάλογα και ενός ιερού αντικειμένου και όχι οποιουδήποτε (μη ιερού) αντικειμένου, η πλήρης αποκατάστασή του («καλή αλλοίωση») είναι αποτέλεσμα πίστης και τεχνογνωσίας αποκατάστασης (θεωρητικής και πρακτικής). Ένας συντηρητής εκκλησιαστικών κειμηλίων με τεχνογνωσία συντήρησης μπορεί να αναγνωρίζει, να εκτιμά, να κατανοεί τις φθορές ενός ιερού αντικειμένου και να τις αποκαταστήσει μόνος ή σε συνεργασία με άλλους επιστήμονες.

5. Η μη εγγραφή των αποφοίτων των Προγραμμάτων Δ.Ε.Κ. στο Μητρώο Συντηρητών οφείλεται στο ημιτελές νομικό πλαίσιο που αφορά στις Ανώτατες Εκκλησιαστικές Ακαδημίες και την παράλειψη ολοκλήρωσής του από τα συναρμόδια υπουργεία Παιδείας και Θρησκευμάτων και Πολιτισμού και Αθλητισμού και, συνεπώς δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση απόδειξη μη επαρκούς γνώσης στο αντικείμενο της Επιστήμης της Συντήρησης των πτυχιούχων των προγραμμάτων Δ.Ε.Κ..

Επίσης, αντίστοιχα η μη αποδοχή συμμετοχής των αποφοίτων των Προγραμμάτων Δ.Ε.Κ. από τον Σύλλογο Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Σ.Σ.Α.Ε.Τ.Τ.Ε.) αφορά στις καταστατικές προβλέψεις του εν λόγω Ν.Π. Ιδιωτικού Δικαίου και ομοίως δεν προκύπτει από πουθενά ότι η μη εγγραφή στον εν λόγω σύλλογο αποδεικνύει ελλιπή επάρκεια στο γνωστικό αντικείμενο της Επιστήμης της Συντήρησης (!). Εξάλλου, κατά το παρελθόν αντίστοιχα και οι απόφοιτοι της σχολής του *Τμήματος Προστασίας & Συντήρησης Πολιτιστικής Κληρονομιάς* του πρώην *ΤΕΙ Ιονίων Νήσων* δεν εγγράφονταν ούτε στο Μητρώο Συντηρητών ούτε στο Σύλλογο Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, **πράγμα το οποίο στη συνέχεια**

άλλαξε, ύστερα από τις νομοθετικές ρυθμίσεις που ακολούθησαν το 2017 και είχαν ως αποτέλεσμα (δικαίως) την αναγνώριση των επαγγελματικών τους δικαιωμάτων στον τομέα της Συντήρησης.

6. Εντύπωση βέβαια προκαλεί το γεγονός ότι ενώ στο κείμενο **E.C.C.O. «Professional Guidelines III»** της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Οργανισμών Συντήρησης στην παράγραφο **II. Level Education** αναφέρεται σε ότι «*Το ελάχιστο επίπεδο για την είσοδο στο επάγγελμα ως ειδικευμένος συντηρητής-συντηρητής θα πρέπει να είναι στο Μεταπτυχιακό επίπεδο (ή αναγνωρισμένο ισοδύναμο). Αυτό θα πρέπει να επιτυγχάνεται μέσω πανεπιστημιακών σπουδών πλήρους διάρκειας τουλάχιστον 5 ετών (ή σε αναγνωρισμένο ισοδύναμο επίπεδο)...*» (μτφ.) αυτή η προϋπόθεση δεν πληρείται **από κανένα** πανεπιστημιακό τμήμα της χώρας που αφορά σπουδές στο αντικείμενο της Συντήρησης, συμπεριλαμβανομένου, εξ όσων γνωρίζουμε, και του Τμήματος Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης του ΠΑ.Δ.Α. που είναι τετραετούς διάρκειας.

7. Επιπλέον, αναφορικά με το κατά πόσον ο τίτλος των πτυχιούχων των Προγραμμάτων Δ.Ε.Κ. στηρίζεται σε σπουδές που καλύπτουν **με πλήρη επάρκεια** το γνωστικό αντικείμενο της Επιστήμης της Συντήρησης ο Υπουργός Εσωτερικών εγγράφως απάντησε (19/04/2021) σε επίκαιρη ερώτηση που κατέθεσε στη Βουλή η βουλευτής κυρία Έλενα Ράπτη στις 30/03/2021 με θέμα: «*Εξίσωση των δικαιωμάτων των πτυχιούχων του τμήματος Διαχείρισης εκκλησιαστικών κειμηλίων των Ανώτατων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών με τους απόφοιτους του κλάδου Συντηρητών Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης*», αναφέρει ότι «...*σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 26 του “Προσοντολογίου” οι υποψήφιοι που δεν κατέχουν έναν από τους ζητούμενους στην προκήρυξη τίτλους σπουδών, μπορούν να προσκομίσουν βεβαίωση του αρμόδιου οργάνου του ΑΕΙ ή ΕΑΠ ΑΕΙ ή ΠΣΕ ΑΕΙ, που χορήγησε το εν λόγω πτυχίο ή δίπλωμά τους, περί του ότι ο τίτλος στηρίζεται σε σπουδές που καλύπτουν με πλήρη επάρκεια το γνωστικό αντικείμενο ενός εκ των ρητώς αναφερόμενων από την προκήρυξη πτυχίων...*». Συνεπώς, **μόνο αρμόδιο όργανο**, σύμφωνα με το Υπουργείο Εσωτερικών, να χαρακτηρίσει **την επάρκεια** διδασκαλίας του γνωστικού αντικείμενου των πτυχιούχων του προγράμματος Διαχείρισης Εκκλησιαστικών Κειμηλίων των Ανώτατων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών είναι το Α.Σ. των Α.Ε.Α.. Υπενθυμίζεται στο σημείο αυτό ότι με την ολοκλήρωση των σπουδών του, ο κάθε πτυχιούχος του Προγράμματος Δ.Ε.Κ. λαμβάνει «**Παράρτημα Διπλώματος**» που **φέρει τη σφραγίδα του Ιδρύματος και την υπογραφή του εκάστοτε προέδρου του Α.Σ.** και το οποίο έχει συνταχθεί σύμφωνα με το υπόδειγμα που ανέπτυξε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο της Ευρώπης και η UNESCO/CEPES, με στόχο την παροχή πληροφόρησης για τη φύση, το επίπεδο, το υπόβαθρο και το περιεχόμενο του καθεστώτος των σπουδών που ολοκληρώθηκαν με επιτυχία. Σε αυτό περιγράφονται οι ικανότητες που αποκτήθηκαν **και αφορούν ρητώς στις διαδικασίες και πρακτικές συντήρησης, όπως αυτές της διαχείρισης, αναγνώρισης, έρευνας, αξιολόγησης, διάγνωσης, τεκμηρίωσης, αποτύπωσης, αποκατάστασης και διατήρησης** κειμηλίων και αντικειμένων πολιτισμού, το μεγαλύτερο μέρος του οποίου είναι έμμεσα ή άμεσα συνδεδεμένο με τα εκκλησιαστικά κειμήλια, γιατί είναι η βυζαντινή μας κληρονομιά. Με αυτόν τον τρόπο, επίσημα και με την αρμοδιότητα που δίνει ο Νόμος, οι Α.Ε.Α. χαρακτηρίζουν πλήρως επαρκείς τις αποκτηθείσες γνώσεις των πτυχιούχων στον τομέα της Συντήρησης.

Συνεπώς, ουδείς έτερος παράγοντας άλλου Α.Ε.Ι. έχει την κατά νόμον αρμοδιότητα να χαρακτηρίζει την επάρκεια των γνώσεων των πτυχιούχων των Α.Ε.Α., πλην των ιδίων Α.Ε.Α.

8. Παρατηρείται το τραγελαφικό φαινόμενο οι απόφοιτοι των διетуός φοιτήσεως μεταδευτεροβάθμιου επιπέδου ΙΕΚ Συντήρησης να συντηρούν πολιτιστικά αγαθά και οι

απόφοιτοι του προγράμματος ΔΕΚ των τετραετούς φοιτήσεως τριτοβάθμιου επιπέδου ΑΕΑ να μην έχουν το δικαίωμα αυτό. Ένα δικαίωμα που η ίδια η Ορθόδοξη Εκκλησία εγγράφως έχει αναγνωρίσει και υποστηρίζει επανειλημμένα προς το ΥΠΑΙΘ. Άλλωστε, εφόσον η Εκκλησία έχει παραδώσει την περιουσία της στην Πολιτεία και η τελευταία ως αντάλλαγμα έχει την υποχρέωση να καλύπτει τη μισθοδοσία των κληρικών και την εκκλησιαστική εκπαίδευση (ιερατική, ψαλτική και προστασίας ιερών κειμηλίων), είναι αυτονόητο ότι στις υπηρεσίες αποκλειστικά της Εκκλησίας εντάσσεται και αυτού του είδους η απορρόφηση. Κατόπιν της υπ αριθμ. 610 εγγράφου της ΔΙΣ η Εκκλησία ζήτησε (τροποποίηση του αρ. 4 παρ 17 ν. 3432/2006) από την Πολιτεία να χορηγήσει τα επαγγελματικά δικαιώματα «ώστε οι απόφοιτοι αυτών να αποκτήσουν δυνατότητα ευρέσεως εργασίας πέραν των νομικών προσώπων της Εκκλησίας άτινα ούτως ή άλλως είναι περιορισμένα». Τα πράγματα είναι πολύ απλά όταν η Εκκλησία και η Πολιτεία συνεργαστούν για το καλό του ποιμνίου που είναι και πολίτες του Κράτους. Το ΥΠΑΙΘ καθορίζει τη μισθολογική κατηγορία και το Υπουργείο Πολιτισμού τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση της άδειας ασκήσεως επαγγέλματος του συντηρητή/τριας, τα οποία ως εκ των ανωτέρω συνάγεται διαθέτουμε αδιαμφισβήτητα τα γνωστικά προαπαιτούμενά του.

Πού βρίσκεται λοιπόν η ισονομία και η ισοπολιτεία του πολιτισμένου νεοελληνικού κράτους δικαίου; Ή μήπως επιθυμούμε να ζούμε όπως την τουρκοκρατία, όπου ελλείψει ελεύθερου κράτους τον κυρίαρχο ρόλο είχαν οι συντεχνίες; Δεν είναι δυνατόν να μετατοπίζει η Πολιτεία την ευθύνη της πρόσληψης των πτυχιούχων των δευτέρων προγραμμάτων (Ψαλτικής και ΔΕΚ) στην Εκκλησία. Πρέπει η Πολιτεία να αναλάβει τις ευθύνες και τις υποχρεώσεις της έναντι της Εκκλησίας και των κληρικών και λαϊκών στελεχών της.

Σας παρακαλούμε θερμά, με την ευθύνη που απορρέει από τον υψηλό θεσμικό σας ρόλο και στο μέτρο που αναλογεί στον καθένα σας, να ανταποκριθείτε άμεσα, **ώστε να αρθεί** επί τέλους, ύστερα από μία δεκαπενταετία **η μεγάλη αυτή αδικία!**

Με βαθύτατο σεβασμό και τιμή

Για το Δ.Σ.

Η

Γενική Γραμματέας

Βασιλειάδου Αθηνά